

כלי להערכת תפקוד של תלמידים עם צרכים מיוחדים – חטיבה עליונה
פירוט סיווג ההיגדים לנושאים ולממדים בכלי ההערכה

ממד תפקוד	נושא	היגד	כיון הניסוח	סולם
תפקוד קוגניטיבי לימודי-שפתי	הבנה של השפה הדבורה (משיח יומיומי עד שיח אורייני)	מתקשה בהבנה של שיח לימודי המערב אוצר מילים רחב	שלילי	רמת תפקוד
		מראה הבנה של מילות סלנג ושל ביטויי סלנג	חיובי	רמת תפקוד
		מראה הבנה של הוראות הניתנות בעל פה בכיתה (הוראות לביצוע מטלה לימודית, להתארגנות יום-יומית וכו')	חיובי	רמת תפקוד
		מראה הבנה של המשמעות העיקרית של הנאמר בשיחה יום-יומית	חיובי	רמת תפקוד
		מתקשה בהבנה של שיח דבור המכיל רמזים, מסרים סמויים או הומור	שלילי	רמת תפקוד
הבעה של השפה הדבורה (סוגות שונות)	הבעה של השפה הדבורה (סוגות שונות)	משתמש נכון בהטיות הפועל (לפי זמן, לפי שמות גוף וכו') במהלך שיחה	חיובי	רמת תפקוד
		מנסח בעל פה רעיונות בבהירות (מטקסט כתוב, משיח דבור, מהידע שלו)	חיובי	רמת תפקוד
		מנסח בעל פה שאלות ברורות הנוגעות לחומר הנלמד	חיובי	רמת תפקוד
קריאה והבנה של השפה הכתובה	קריאה והבנה של השפה הכתובה	מראה הבנה של הוראות כתובות (בין אם קורא בעצמו בין אם מקריאים לו)	חיובי	רמת תפקוד
		מראה הבנה של טקסטים מתחומי תוכן שונים כגון ספרות, מדעים, תנ"ך וכו' (בין אם קורא בעצמו בין אם מקריאים לו)	חיובי	רמת תפקוד
		מראה הבנה של משמעות מילים וביטויים שאינם מוכרים לו (לפי מבנה המילה, לפי הקשר או לפי מילים דומות)	חיובי	רמת תפקוד
		קורא קריאה קולית בהתאם לסימני הפיסוק שבטקסט	חיובי	רמת תפקוד
הבעה של השפה הכתובה - כתיב, פיסוק ופסקות	הבעה של השפה הכתובה - כתיב, פיסוק ופסקות	מתקשה להעתיק מהלוח (משפטים או טקסט)	שלילי	רמת תפקוד
		כותב עבודות בהתאם לכללי עריכה (תוכן עניינים, כותרת, מראי מקום, ביבליוגרפיה, פסקאות)	חיובי	רמת תפקוד
		כותב בכתב יד קריא	חיובי	רמת תפקוד
		מספיק לרשום את הנדרש בשיעור (שיעורי בית, סיכומים מוכתבים וכו')	חיובי	רמת תפקוד
הבעה של השפה הכתובה - הפקת שיח כתוב	הבעה של השפה הכתובה - הפקת שיח כתוב	מצליח לכתוב עבודה תוך שמירה על כללי הכתיבה המקובלים (מבוא, הנחות יסוד, גוף העבודה ופיתוחו, מסקנות וסיכום)	חיובי	רמת תפקוד
		מתקשה להשיב בכתב על שאלות הנשאלות בכתב או בעל-פה	שלילי	רמת תפקוד

ממד תפקוד	נושא	היגד	כיון הניסוח	סולם		
		מצליח לסכם בכתב תכנים הנלמדים במהלך השיעור	חיובי	רמת תפקוד		
		מצליח להביע את דעותיו ואת רעיונותיו בכתב בצורה מובנת ורהוטה	חיובי	רמת תפקוד		
		משתמש נכון בסימני פיסוק בכתביתו	חיובי	רמת תפקוד		
תפקודי קשב		דעתו מוסחת בקלות בידי גורמים חיצוניים (רעשים, חפצים, תנועה בכיתה וכו')	שלילי	תדירות		
		מתקשה לבצע משימות הדורשות ריכוז לאורך זמן	שלילי	תדירות		
		עושה הפסקות רבות בביצוע מטלות לימוד	שלילי	תדירות		
		מחמיץ פרטים מהותיים הנאמרים במהלך שיעור	שלילי	תדירות		
כישורי חשיבה		מקשר בין נושאי לימוד שונים	חיובי	רמת תפקוד		
		מתקשה להתמודד עם מטלה המצריכה הסקת מסקנות במקצועות הלימוד השונים	שלילי	רמת תפקוד		
		מתקשה להתייחס לכל הפרטים, הנתונים או הגורמים במטלות לימודיות	שלילי	רמת תפקוד		
		מתקשה לקבל רעיונות חדשים העולים במהלך הלמידה (בעבודה קבוצתית או בדיונים כיתתיים)	שלילי	רמת תפקוד		
		מראה הבנה כי יש כמה דרכים לפרש בעיות לימוד או לפתור אותן	חיובי	רמת תפקוד		
		מראה הבנה של מושגים ושל רעיונות מופשטים	חיובי	רמת תפקוד		
		מנמק את תשובותיו בצורה עניינית בתחומי דעת שונים (בכתב או בעל-פה)	חיובי	רמת תפקוד		
		מתקשה להבחין בין עיקר לטפל	שלילי	רמת תפקוד		
		תהליכי למידה		מצליח לארגן חומר לימוד בטבלאות, בתרשימים, בעזרת מילות מפתח וכו'	חיובי	רמת תפקוד
				מתקשה ללמוד תכנים שאינם מלווים באמצעים חזותיים (ויזואליים) כגון מצגות, מפות, דיאגרמות	שלילי	רמת תפקוד
מבצע משימות של למידה עצמית בכיתה	חיובי			רמת תפקוד		
מראה סקרנות בנוגע לחומר הנלמד	חיובי			רמת תפקוד		
מתקשה להתמודד עם שאלות פתוחות במטלות לימוד	שלילי			רמת תפקוד		
מצליח להתמודד עם שאלות סגורות (נכון או לא נכון, רב-בררה) במטלות לימוד	חיובי			רמת תפקוד		
ידע כללי ואקטואליה				מכיר דמויות חשובות בתרבות, בפוליטיקה, בהיסטוריה	חיובי	רמת תפקוד
		מפגין ידע כללי באירועים אקטואליים בארץ ובעולם	חיובי	רמת תפקוד		
		מפגין ידע כללי בתחומים שונים שאינם נלמדים בבית הספר	חיובי	רמת תפקוד		

ממד תפקוד	נושא	היגד	כיון הניסוח	סולם
תקשוב		מראה הבנה של תפקיד מוסדות שונים במדינה ובעולם (בג"צ, מבקר המדינה, איחוד אירופי, אר"ם)	חיובי	רמת תפקוד
		שולט ביישומים של תוכנות שונות במחשב להכנת עבודות ומצגות	חיובי	רמת תפקוד
		שולט במיומנויות אינטרנט (חיפוש מידע, שימוש באתר בית הספר, רשתות חברתיות וכו')	חיובי	רמת תפקוד
חשיבה מתמטית		מצליח ללמוד בסביבות למידה מתקשבות	חיובי	רמת תפקוד
		מראה ידע בתכונות של צורות ושל גופים גאומטריים	חיובי	רמת תפקוד
		שולט בטכניקות אלגבריות	חיובי	רמת תפקוד
		מראה הבנה של סמלים מתמטיים $(\bar{x}, \pi, \infty, \sqrt{x})$	חיובי	רמת תפקוד
		מצליח לפתור שאלות מילוליות מתמטיות	חיובי	רמת תפקוד
		משתמש ביעילות במחשבון מדעי בביצוע חישובים לפתרון שאלה מתמטית	חיובי	רמת תפקוד
		מצליח לקרוא נתונים מגרפים, מטבלאות מתרשימים	חיובי	רמת תפקוד
		מצליח לקשר בין ייצוגים מתמטיים שונים (מילולי, אלגברי וגרפי)	חיובי	רמת תפקוד
		מצליח לשרטט גופים הנדסיים	חיובי	רמת תפקוד
		מתקשה לתכנן סדר פעולות במטלת לימוד (תרגיל, מבחן, עבודה עצמית)	שלילי	רמת תפקוד
		מתקשה לבצע מטלות לימוד המצריכות רצף פעולות לוגי	שלילי	רמת תפקוד
		בוחר באסטרטגיות למידה העוזרות לו לבצע את מטלות הלימוד ביעילות (הכנה למבחן, הכנת עבודה וכו')	חיובי	רמת תפקוד
תפקודים ניהוליים		משתמש בזיכרון העבודה שלו כדי לבצע פעולות שגרה בלמידה	חיובי	רמת תפקוד
		מדבר (באמצעות קולו) לצורך תקשורת	נכון/ לא נכון	
		מפיק משפטים לצורך תקשורת (בקולו או באמצעות תת"ח)	נכון/ לא נכון	
היגדים מקדימים		מדבר באמצעות תקשורת תומכת חלופית (תת"ח)	נכון/ לא נכון	
		מדבר בנימות דיבור (אינטונציות) מגוונות ומתאימות לנאמר בשיחה	חיובי	רמת תפקוד
		מדבר בקצב מהיר מדי או אטי מדי המקשה לעקוב אחר דבריו	שלילי	רמת תפקוד
		מבטא מילים באופן משובש המקשה את הבנת דבריו	שלילי	רמת תפקוד
תפקוד בתחום התקשורת		מגמגם באופן המקשה את הבנת דבריו	שלילי	רמת תפקוד

ממד תפקוד	נושא	היגד	כיון הניסוח	סולם
	היענות לתקשורת	פותח בשיחה (שואל, מבקש, מציע וכו')	חיובי	רמת תפקוד
		מתעלם מניסיונות של אחרים (תלמידים, אנשי צוות) ליצור אתו קשר	שלילי	רמת תפקוד
		עונה כשפונים אליו (עונה באמצעות תנועות גוף, במגע, בקולות או במילים)	חיובי	רמת תפקוד
		עונה תשובות קצרות מדי באופן הפוגע ברצף השיחה	שלילי	רמת תפקוד
		יוזם פנייה לאחר (בתנועות גוף, במגע, בקולות או במילים)	חיובי	רמת תפקוד
	כישורי שיח	מעלה נושאים שאינם רלוונטיים להקשר השיחה או המצב ("out of the blue")	שלילי	רמת תפקוד
		כאשר אינו מובן, מנסה להביע את עצמו בדרכים אחרות (מנסח מחדש, מדגים, מצביע וכו')	חיובי	רמת תפקוד
		מבקש הבהרה כאשר אינו מבין את הנאמר	חיובי	רמת תפקוד
		מתאים את דבריו לזהות הנמען (חבר, איש צוות)	חיובי	רמת תפקוד
		שואל שוב ושוב, גם לאחר שקיבל תשובה לשאלה	שלילי	רמת תפקוד
		מתקשה לשמור על דו-שיח רצוף	שלילי	רמת תפקוד
		במהלך שיחה לוקח תור בעיתוי המתאים	חיובי	רמת תפקוד
		שואל שאלה ואינו מחכה לתשובה (ממשיך בדבריו, ממשיך בעיסוקיו, הולך וכו')	שלילי	רמת תפקוד
		נראה כי מפרש נכון נימות דיבור שונות (אינטונציות)	חיובי	רמת תפקוד
		מראה הבנה של מסרים המועברים באמצעות מחוות גוף מוסכמות (גיסטות)	חיובי	רמת תפקוד
		משתמש במחוות גוף מוסכמות (גיסטות) כדי להעביר מסר	חיובי	רמת תפקוד
		יוצר קשר עין חיוני במהלך שיחה	חיובי	רמת תפקוד
	תקשורת בלתי מילולית	מביע רגשות באמצעות שפת גוף (חיוך, השפלת מבט, הפניית גב וכו')	חיובי	רמת תפקוד
		חוזר ללא הרף על הברות ועל מילים או על משפטים ללא הקשר וללא נמען	שלילי	תדירות
		מראה התנהגות חזרתית (תנועות גוף, קולות או טקסים) כמה פעמים ביום	שלילי	תדירות
		מגרד את גופו, נושך את עצמו, תולש שיער עד כדי פגיעה עצמית	שלילי	תדירות
	התנהגות חזרתית ופגיעה עצמית	פוגע בעצמו באופן המסכן את חייו (בולע חפצים, מחדיר חפצים לגופו, חותך את עצמו, מטיח ראש וכו')	שלילי	תדירות
		מתקשה לפתור בעצמו בעיות אישיות או בעיות חברתיות פשוטות ושגרתיות	שלילי	תדירות
		מראה שינויים פתאומיים וקיצוניים במצב הרוח (שמחה-עצב, רוגע-עצבנות, אדישות-כעס)	שלילי	תדירות
	ויסות רגשי			

ממד תפקוד	נושא	היגד	כיון הניסוח	סולם	
		מתקשה לדחות סיפוקים	שלילי	תדירות	
		תולה את האשמה על אחרים גם במצבים שבהם האחריות מוטלת עליו	שלילי	תדירות	
		מתקשה במעברים ממורה למורה או משיעור לשיעור	שלילי	תדירות	
		מתקשה להסתגל לשינויים במערכת השעות ולשינויים בשגרה הבית ספרית	שלילי	תדירות	
		תגובה רגשית לא מידתית	נוטה להיעלב בקלות רבה (ממבט, מנגיעה מקרית, מאמירה סתמית)	שלילי	תדירות
			מגיב באופן לא פרופורציונלי במהלך מריבה	שלילי	תדירות
			מגיב יתר על המידה לגירויים סביבתיים שונים (רעש, מגע, תאורה וכו')	שלילי	תדירות
			מגיב באופן לא פרופורציונלי לביקורת או להערות המופנות אליו	שלילי	תדירות
			מתקשה לחזור לתפקוד לאחר שנתקל בקושי	שלילי	תדירות
			מתפרץ בזעם באופן המסכן את עצמו או את סביבתו	שלילי	תדירות
מגיב בכעס קיצוני ופתאומי במצבים יום יומיים כמה פעמים ביום ("פתיל קצר")	שלילי		תדירות		
סממנים למצוקה רגשית	נוטה לייחס לאחרים כוונות שליליות ופוגעניות כלפיו ללא סיבה ברורה (גם לאחר בירור)		שלילי	תדירות	
	מגלה אדישות למתרחש בכיתה או בהפסקה ללא קשר לסוג הפעילות		שלילי	תדירות	
	מביע הנאה מפעילויות חברתיות, תרבותיות וכו'		חיובי	תדירות	
	נראה בודד, כבוי ועצוב	שלילי	תדירות		
	מסתגר בתוך עצמו	שלילי	תדירות		
	מתלונן על מיחושים או על כאבים המשפיעים על תפקודו (ללא סיבה רפואית ידועה)	שלילי	תדירות		
	מביע חרדות ופחדים המשפיעים על תפקודו	שלילי	תדירות		
	תפיסה עצמית	מחפש אישורים וחיזוקים בכל פעולה שהוא עושה	שלילי	תדירות	
		מביע אי-שביעות רצון מעצמו ("אני כישלון", "אני אפס", "אני לא שווה")	שלילי	תדירות	
		אומר "לא ילך לי"	שלילי	תדירות	
מאשים את עצמו גם במצבים שאינם תלויים בו		שלילי	תדירות		
במצבים חברתיים, מוותר בקלות רבה מדי על הדברים החשובים לו		שלילי	תדירות		
נכנע בקלות רבה מידי לתכתיבי תלמידים אחרים		שלילי	תדירות		
מוטיבציה לימודית		מתנגד לבצע משימות לימוד או נמנע מלבצע אותן	שלילי	תדירות	
	מוותר לעצמו בקלות בשעת ביצוע מטלות לימוד	שלילי	תדירות		
	מראה מוטיבציה לימודית	חיובי	תדירות		

ממד תפקוד	נושא	היגד	כיון הניסוח	סולם	
	אובדנות	מביע מחשבות בנוגע למוות של עצמו	שלילי	תדירות	
		מאיים בהתאבדות	שלילי	תדירות	
		מאיים לבצע פעולה קיצונית העלולה לגרום למותו	שלילי	תדירות	
עצמאות תפקודית והתארגנות	תפקוד יום-יומי בסיסי	מתקשה להתארגן בשירותים בכוחות עצמו (להתפשט, לנקות את עצמו, להתלבש, לשטוף ידיים וכו')	שלילי	רמת תפקוד	
		אוכל ושותה באופן עצמאי	חיובי	רמת תפקוד	
		שולט בצרכיו	חיובי	רמת תפקוד	
	מיומנויות נדרשות בשגרה לימודית		שומר על הרגלי אכילה מקובלים באופן עצמאי (מכניס כמויות סבירות של אוכל לפה, שומר על סביבת אוכל נקיה וכו')	חיובי	רמת תפקוד
			דואג לשמור על הופעה מסודרת וניקיון אישי במהלך יום הלימודים	חיובי	רמת תפקוד
			מתמצא בלוח העבודה השנתי של בית הספר (מועדי מבחנים, מועדי הגשת עבודות, טיולים וסיורים וכו')	חיובי	רמת תפקוד
			מקפיד להגיע לכיתה כשברשותו הציוד הנדרש ללמידה	חיובי	רמת תפקוד
			דואג מיוזמתו להגיע לחדרי הכיתות בהתאם למערכת השעות שלו (מגיע בכוחות עצמו או מנחה אחרים כיצד לסייע לו להגיע)	חיובי	רמת תפקוד
			מתנהל על פי הכללים גם ללא נוכחות צוות	חיובי	רמת תפקוד
			מתארגן לקראת ביצוע מטלות שונות הניתנות בזמן השיעור (בין שהתלמיד מתארגן בכוחות עצמו בין שהוא מנחה אחרים כיצד לסייע לו להתארגן)	חיובי	רמת תפקוד
			מצליח לסיים מטלה לימודית בזמן המוקצב לה (תרגיל, בוחן, מבחן)	חיובי	רמת תפקוד
			מסרב לעבוד עם חומרים שונים (חומרי מעבדה, חומרי יצירה, מוצרי מזון)	שלילי	רמת תפקוד
שימוש באמצעים למודיים בסיסיים		מצליח לאחוז בחפצים קטנים (מחק, מחדד וכו')	חיובי	רמת תפקוד	
		מתקשה לדפדף בספר או במחברת	שלילי	רמת תפקוד	
		מתקשה להשתמש בציוד יום-יומי (קלמר, בקבוק וכו') באופן עצמאי	שלילי	רמת תפקוד	
		מצליח להתאים את עוצמת הכוח לפעולה (כתיבה, הנחת חפץ, לחיצת יד כו')	חיובי	רמת תפקוד	
		מתקשה בהרמת חפצים בעלי משקל סביר (ספר, ילקוט, כיסא וכו')	שלילי	רמת תפקוד	
		מתקשה לבצע באופן עצמאי פעולות בסיסיות בהפעלת מחשב או טאבלט (שימוש במקלדת ועכבר, שימוש במסך מגע)	שלילי	רמת תפקוד	

ממד תפקוד	נושא	היגד	כיון הניסוח	סולם	
	ניידות תפקודית	עובר באופן עצמאי מתנוחה לתנוחה (ישיבה, עמידה)	חיובי	רמת תפקוד	
		מתגבר באופן עצמאי על מכשולים פיזיים העומדים בדרכו (מעברים צרים, חפצים חוסמים וכו')	חיובי	רמת תפקוד	
		עולה במדרגות בכוחות עצמו	חיובי	רמת תפקוד	
		מתנייד באופן עצמאי בבית הספר	חיובי	רמת תפקוד	
		מתנייד בקצב איטי	שלילי	רמת תפקוד	
		הליכתו יציבה (אינו נוטה למעוד או ליפול)	חיובי	רמת תפקוד	
תפקוד חברתי	אינטראקציה חברתית	מביע את רצונותיו או את דעותיו לפני חבר או חברה	חיובי	תדירות	
		מראה עניין באינטראקציה חברתית (גם אם אינו מצליח להשתלב בה)	חיובי	תדירות	
		מתקשה לפעול בדרכים מקובלות כדי להשתלב בסיטואציות חברתיות	שלילי	תדירות	
		משתתף באופן פעיל בפעילויות חברתיות של בית הספר ושל השכבה שלו	חיובי	תדירות	
		משתתף פעולה עם תלמידים שונים בעבודות קבוצתיות (במשימות לימודיות או במשימות חברתיות)	חיובי	תדירות	
		מתקשה לבסס את מקומו בקבוצת חברים	שלילי	תדירות	
		התייחסות לאחר	מתנהג בחברת תלמידים אחרים באופן שבו הוא מביך את עצמו	שלילי	תדירות
			מראה הבנה של יחסי הכוחות במצבים חברתיים (מזהה קבוצות השתייכות, מבין מי המנהיג ומי התלמיד הלא מקובל וכו')	חיובי	תדירות
			מתקשה לשמור על גבולות הגוף ועל המרחב האישי של האחר (נצמד, מחבק, נוגע)	שלילי	תדירות
			משנה את התנהגותו כשמבחין שהוא מפריע לתלמיד אחר	חיובי	תדירות
התנהגות בלתי מסתגלת	מתבטא באלימות מילולית כלפי מבוגרים	שלילי	תדירות		
	מכתיב את רצונותיו לתלמידים אחרים	שלילי	תדירות		
	פוגע פיזית בתלמידים אחרים (מכה, בועט, מושך בשער וכו')	שלילי	תדירות		
	פוגע פיזית במבוגרים	שלילי	תדירות		
	גורם נזק לרכוש	שלילי	תדירות		
	מתנהג באופן המסכן את עצמו (עומד על אדן חלון, קופץ על שולחנות, מטפס על גג בית הספר וכו')	שלילי	תדירות		
	מסית תלמידים כנגד תלמיד אחר (לחרם, להתעללות, להשפלות)	שלילי	תדירות		
	מאיים על תלמידים אחרים באופן מילולי או בלתי מילולי	שלילי	תדירות		

ממד תפקוד	נושא	היגד	כיון הניסוח	סולם
	סגור עצמי	מייצג את עמדותיו מול מורים ומול צוות בית הספר	חיובי	תדירות
		פועל כדי לממש את זכויותיו באמצעות פנייה לסמכות (הזכות להאריך את זמן המבחן, הזכות לבחור סדנה או חוג וכו')	חיובי	תדירות
		עומד על זכויותיו מול חבריו לכיתה (על הזכות לשמור על רכושו האישי, על הזכות לשמור על גופו, על הזכות להשתתף בפעילויות וכו')	חיובי	תדירות
		מתאר לפני תלמידים או אנשי צוות קשיים הנובעים מהלקות שלו ("קשה לי לזכור מה נאמר בכיתה", "אינני שומע היטב", "אינני מספיק להעתיק מהלוח")	חיובי	תדירות
		מסביר מה עוזר לו להתמודד עם קשייו ("אני צריך שידברו לאט ובקול", "יעזור לי לשבת קרוב ללוח")	חיובי	תדירות
		משוטט בשטח בית הספר בשעת השיעורים	שלילי	תדירות
שמירה על כללי בית הספר	מפר את כללי בית הספר (תקנון) בזמן השיעור (משתמש בטלפון נייד, שותה ואוכל וכו')	שלילי	תדירות	
	נעדר מבית הספר ללא הצדקה	שלילי	תדירות	
	מביע מסרים מיניים בוטים באופן מילולי או בלתי מילולי	שלילי	תדירות	
התנהגות מינית חריגה	נוגע באיברים אינטימיים בגופו בפומבי	שלילי	תדירות	
	נוגע באיברים אינטימיים של אחרים	שלילי	תדירות	
	חושף את איבריו האינטימיים בפומבי	שלילי	תדירות	
	נוגע בגופם של אחרים למרות התנגדותם	שלילי	תדירות	

הערה: לפירוט אודות הסולם ראה דו"ח פיתוח